

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudcem Tomášem Kocourkem v právní věci

žalobců: a) I. O., narozena dne X,
 b) nezletilý I. O., narozen dne X,
 zastoupen žalobkyní a) jako jeho zákonnou zástupkyní,
 oba státní příslušníci Ukrajiny,
 oba bytem X,

 oba zastoupeni advokátem Mgr. Michalem Dittrichem,
 se sídlem Vinohradská 174, Praha,

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra,**
 se sídlem Nad Štolou 3, Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 2. 2019, č. j. OAM-341/ZA-ZA12-LE26-2018,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobců Mgr. Michalu Dittrichovi, advokátovi se sídlem Vinohradská 174, Praha, se přiznává odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v celkové výši 12 729,20 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Praze do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobci se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), domáhají zrušení shora označeného rozhodnutí žalovaného (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým jim nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).
2. Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí nejprve popsal průběh řízení. Uvedl, že z pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany vyplynulo, že žalobci jsou ukrajinské národnosti, řeckokatolického vyznání, nemají žádné politické přesvědčení, nikdy se politicky neangažovali a o politiku se nezajímali. Žalobkyně a) je rozvedená s otcem žalobce b). Posledním místem jejich bydliště ve vlasti byla obec M. poblíž města J. v I. oblasti, kde žili v domě matky žalobkyně a), ta na Ukrajině dosud žije. Žalobkyně a) vypověděla, že je zdráva, nemá žádné zvláštní potřeby a žalobce b) trpí pouze občasným nechutenstvím, takže dostává prášky na povzbuzení chuti. Jako důvod podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedla, že na Ukrajině nic nemá, nikdo jí tam nepomáhá, její matka je nemocná a sestra žije v České republice. Jiné vazby (než matku) na Ukrajině nemá. Bývalý manžel, otec žalobce b), jí také nepomáhá. Dříve jí nepomáhal vůbec, nyní pouze minimálně. Sdělila, že nemá přiznané alimenty na žalobce b), žádost o ně ani nepodala. Nechává to na zvážení otce žalobce b) – buď jí peníze dá, nebo ne. Jde jí totiž o princip, ať je to pouze na jeho vůli. Proto peníze nevymáhala ani soudně. Žalovaný ji upozornil, že jedním z důvodů podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany je též to, že jí na Ukrajině nikdo nepomáhá, avšak z jejích výpovědí plyne, že si o pomoc ani neřekla. Ona uvedla, že by jí stejně prostředky na živobytí nestačily. Na Ukrajině žalobkyně a) nemá vlastní bydlení, proto má obavu, že by mohla přijít o syna, kterého by mohl někdo unést. Podle její výpovědi se na Ukrajině takové věci dějí, přijede černé auto, naloží dítě a unese ho. Pripustila, že taková situace by mohla nastat takřka kdekoliv na světě. Dále vypověděla, že nikdy nebyla svědkyní takového incidentu, ale četla o tom na internetu a slyšela doma na Ukrajině. Dále pak je podle ní I. oblast proti válce a vládě, proto není v oblibě vlády a Porošenka. V průběhu pohovoru uvedla, že na ni osobně neměla situace na Donbase absolutně žádný dopad, ale konflikt podle ní má dopad na celou Ukrajinu. Uvedla, že by v České republice chtěla žít se svým synem a pracovat zde. Vízum (pracovní či dlouhodobé) si nevyřídila, neboť je to těžké a složité, ne všichni ho dostanou a neměla na něj peníze. V případě návratu na Ukrajinu neví, co by dělala. U matky by dále žít nemohla, protože ta je nemocná, má problémy se srdcem. K možnosti vnitřního přesídlení doplnila, že to není snadné, pokud člověk někde nemá přízeň.
3. Žalovaný posoudil, zda existují důvody pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 písm. a) zákona o azylu a dospěl k závěru, že žalobci neuvedli žádné okolnosti, z nichž by plynula potřeba ochrany před pronásledováním za uplatňování politických práv a svobod. Žalobci uvedli, že nejsou politicky aktivní, nemají žádné politické přesvědčení a o politiku se nezajímají. Stejně tak se zabýval tím, zda existují důvody pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 písm. b) zákona o azylu, a dospěl k závěru, že nikoliv. V průběhu řízení nebylo zjištěno, že by žalobci měli odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů na Ukrajině. K obecné obavě žalobkyně z obavy únosu svého

syna žalovaný konstatoval, že není azylově relevantní. Jedná se o čistě hypotetickou obavu. Žalobkyně a) výslovně uvedla, že nikdy nebyla svědkyní takové události. Neupřesnila ani žádnou konkrétní okolnost, na základě níž by bylo možné dospět k závěru, že takové nebezpečí skutečně hrozí. Připustila dokonce, že by takový únos mohl nastat kdekoliv na světě, tedy i ve vyspělých evropských zemích, mezi něž se Česká republika počítá. Žalobkyně a) se takové hrozby také obává ze strany soukromých osob, nikoliv ze strany ukrajinských státních orgánů. V takovém případě by musela být naplněna podmínka, podle níž veřejná moc není schopna či ochotna odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním (§ 2 odst. 6 zákona o azylu). Ze shromážděných zpráv o situaci na Ukrajině však žalovaný zjistil, že na západní Ukrajině panuje stav funkčního státu s dobře pracujícími složkami veřejné moci, přičemž tamní orgány jsou schopny proti běžné kriminalitě účinně působit. Proto podle něj nejde o odůvodněnou obavu. Námitka, že vláda nemá v oblibě I. oblast, je pouze obecnou a ničím nepodloženou domněnkou, a nemá ani jakoukoliv souvislost s tvrzenými důvody podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany. K tomu žalobkyně výslovně vypověděla, že s ukrajinskými orgány nikdy neměli žádné potíže. Tvrzení, že si na Ukrajině nemůže najít práci a nemá peníze, obecně nečiní z takové osoby uprchlíka ve smyslu Úmluvy o právním postavení uprchlíků. Tyto skutečnosti tedy nejsou důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Nejedná se o okolnosti, jež by byly obráceny proti nějaké minoritě ve státě, takovou okolnost žalovaný nezjistil a žalobci neuvedli. Námitce, že žalobcům na Ukrajině nikdo nepomůže, žalovaný oponoval tím, že žalobkyně a) se na nikoho o pomoc ani neobrátila. Např. nevymáhá výživné od svého manžela, neboť „jí jde o princip“. Žalovaný rovněž ze zprávy ministerstva zahraničních věcí ze dne 12. 6. 2018, č. j. 111866/2018-LPTP, zjistil, že ukrajinský stát poskytuje podporu samoživitelkám (pro dítě do 6 let ve výši 1 492 ukrajinských hřiven, od sedmého roku věku dítěte vyšší). Žalovaný připomněl, že žádost o mezinárodní ochranu není obecným prostředkem pro legalizaci pobytu cizince na území České republiky. Žalobkyně a) je dospělou, svéprávnou osobou a není důvod, proč by neměla být schopna zařídit sobě a svému nezletilému dítěti povolení k pobytu dle zákona o pobytu cizinců. Žalovaný pro podporu svých závěrů odkázal na rozsudky NSS ze dne 22. 1. 2004, sp. zn. 5 Azs 37/2003, a ze dne 24. 2. 2005, č. j. 7 Azs 187/2004-94. Žalobkyně zmínila též zhoršenou bezpečnostní situaci na Ukrajině. Ta podle žalovaného také nemůže být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany, neboť žalobkyně pochází z I. oblasti situované na západě země, přičemž k ozbrojeným konfliktům dochází pouze na území Doněcké a Luhanské oblasti. Na zbytku území je situace stabilizovaná a pod kontrolou prozápadní vlády. Ostatně sama žalobkyně a) vypověděla, že se jí a jejího syna konflikt nikterak nedotýkal. Žalovaný proto neshledal důvody k udělení mezinárodní ochrany podle § 12 zákona o azylu. Stejně tak neshledal důvody pro udělení mezinárodní ochrany podle § 13 zákona o azylu.

4. Žalovaný se také zabýval splněním podmínek pro udělení azylu z humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu. Proto zvážil zejména rodinnou, sociální a ekonomickou situaci žalobců. Přihlédl také k jejich věku a zdravotnímu stavu. Žalobkyně a) vypověděla, že je zcela zdráva, žalobce b) trpí pouze občasným nechutenstvím. Nevýžadují žádnou specializovanou a na Ukrajině nedostupnou péči. Žalobkyně a) uvedla, že si na Ukrajině nemohla najít práci a nikdo jí nepomůže. K tomu žalovaný uvedl, že obecně špatná ekonomická situace v zemi původu není důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Není pravda, že by žalobkyně na Ukrajině neměla žádné zázemí, neboť tam žije její matka. Co se její finanční situace týče, na Ukrajině žije otec žalobce b), který k němu nesporně má

vyživovací povinnost. Fakt, že na žalobce b) nikterak nepřispívá, je vědomá volba žalobkyně a). Dále pak ze shromážděných materiálů vyplynulo, že Ukrajina poskytuje sociálně znevýhodněným skupinám (např. samoživitelkám) sociální podporu. Žalobkyně a) žila celý svůj život na Ukrajině a hovoří ukrajinsky, na území České republiky žije od roku 2018. Jejich zpětná reintegrace na Ukrajinu by proto byla bezproblémová. Žalovaný uzavřel, že humanitární azyl je zcela výjimečným institutem za okolností, pro které by bylo „zcela nehumánní“ ho neudělit. Takové okolnosti ale neshledal, proto žalobcům neudělil azyl z humanitárních důvodů.

5. Žalovaný se ve smyslu § 28 zákona o azylu zabýval tím, zda existují důvody pro udělení doplňkové ochrany. Žalobci neuvedli ani žalovaný nenalezl žádné skutečnosti, na základě nichž by žalobcům hrozilo nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. Žalobkyně a) uvedla, že se obává, že bude žalobce b) unesen. Žalovaný tuto hrozbu považuje za čistě hypotetickou a zcela nepodloženou. Žalobkyně a) nikdy nebyla přítomna takovému incidentu. O takových případech se pouze dočetla na internetu a slyšela o nich na Ukrajině. Nedoložila však žádné podklady, z nichž by plynulo, že takové nebezpečí jí a jejímu synovi skutečně hrozí. Původcem vážné újmy může být zásadně veřejná moc (§ 2 odst. 6 zákona o azylu). Může jí být i soukromá osoba v případech, kdy veřejná moc odmítla či nebyla schopna poskytnout ochranu. Na Ukrajině (krom Doněcké a Luhanské oblasti, odkud žalobkyně nepochází) jsou však plně funkční orgány veřejné správy, na něž se lze obrátit. V případě žalobců není možné dospět k závěru, že by jim příslušné ukrajinské orgány odmítly či nebyly schopny pomoci. Žalovaný také dospěl k závěru, že žalobcům nehrozí nebezpečí vážné újmy v souvislosti s ozbrojeným konfliktem, který probíhá na Ukrajině. Zhoršený bezpečnostní stav panuje pouze v Luhanské a Doněcké oblasti na východě území. Zbytek Ukrajiny (zbývajících 22 z celkového počtu 24 administrativních oblastí) je pod kontrolou prozápadní vlády, která dbá na dodržování lidských práv. Žalobkyně žila v I. oblasti, která je od míst bojů vzdálená. Žalobkyně a) nadto vypověděla, že jí osobně se konflikt nikterak nedotkl. Návrat žalobců na Ukrajinu by zároveň nepředstavoval rozpor s mezinárodními závazky České republiky. Žalobci nevypověděli a z úředních evidencí nevyplývá žádná okolnost, která by odůvodňovala udělení doplňkové ochrany podle § 14b zákona o azylu. Žalovaný proto uzavřel, že žalobci nenaplnují důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a ani § 14b zákona o azylu.

Obsah žaloby a vyjádření k žalobě

6. Žalobkyně a) uvedla, že se nemůže vrátit do země původu, neboť se obává únosu svého syna [žalobce b)] a eskalace vnitřního ozbrojeného konfliktu. Žalobkyně nesouhlasí s aktuálním politickým režimem na Ukrajině a obává se pronásledování pro uplatňování svých politických názorů.
7. Na žádost žalobců jim byl ustanoven zástupcem advokát, který v doplnění žaloby uvedl, že žalobci jsou přesvědčeni, že byli v minulosti vystaveni pronásledování, proto jsou jejich obavy z pronásledování ve smyslu § 12 písm. a) a b) zákona o azylu důvodné.
8. Dle tvrzení žalovaného na území Ukrajiny neprobíhá žádný ozbrojený konflikt, jehož důsledky by bylo možné ve vztahu k žalobcům pokládat za vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Podle zprávy Human Rights Watch ze dne 17. 1. 2019 však ozbrojený konflikt na Ukrajině pokračuje. V této zprávě se rovněž zmiňují poznatky získané zvláštní monitorovací misí Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE), že v říjnu 2018 bylo zraněno 212 civilistů, převážně z palby lehkých zbraní.

Z toho žalobci dovozují, že obavy z vážné újmy jsou zcela namístě. Na Ukrajině zjevně trvá zhoršená bezpečnostní situace a konflikt se může kdykoliv rozšířit do dalších oblastí (např. v souvislosti s výsledkem prezidentských voleb).

9. Žalobkyně a) projevila obavy z únosu svého syna [žalobce b)]. Podle ní nelze přijmout tvrzení žalovaného, že taková situace je možná v podstatě kdekoli na světě. Její obava dosahuje vyšší míry než jen hypotetické. Žalovaný se proto měl touto otázkou řádně zabývat a posoudit ji v souvislosti se situací na Ukrajině. Tím, že tak neučinil, nezjistil stav způsobem, o němž by nebyly důvodné pochybnosti.
10. Žalobci dále namítli, že napadeným rozhodnutím bylo zasaženo do oprávněných zájmů dítěte [žalobce b)], neboť žalovaný na jeho nejlepší zájmy nebral ohled. Omezil se na pouhé konstatování, že žalobce b) má na Ukrajině babičku a otce [bývalého manžela žalobkyně a)] a že Ukrajina poskytuje podporu sociálně znevýhodněným osobám. Žalobce b) však chodí na území České republiky do školky a žije zde se svou matkou, na které je zcela závislý. Zároveň zde žije teta a strýc jeho matky [žalobkyně a)], kteří je podporují. Podle čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) je zaručeno právo na ochranu soukromého a rodinného života. Do rodinného života spadá i vztah mezi tetou (či strýcem) a synovcem (či neteří). V tomto smyslu žalobci odkázali na rozsudek ESLP ze dne 8. 1. 2008, *Boyle proti Spojenému království*, stížnost č. 55434/00, §§ 41 - 47. Žalobce b) se v České republice integroval, vytvořil si k ní pouto, má zde kamarády, hovoří dostatečně česky a připravuje se k nástupu na základní školu. Návrat na Ukrajinu by byl zásahem do jeho života.
11. Žalobci také namítli, že žalovaný se ve svém rozhodnutí omezil na výčet zdrojů, ale nerozebírá je ani necituje, z čehož je zřejmé, že nezjistil stav věci způsobem, o němž by nebyly důvodné pochybnosti, a v rozsahu, který je nezbytný s ohledem ke konkrétním okolnostem případu. Žalovaný např. uvedl, že na západní Ukrajině panuje stav funkčního státu s dobře pracujícími složkami veřejné moci a že příslušné orgány jsou schopné účinně působit proti běžné kriminalitě. Není ale zřejmé, z jakých konkrétních zdrojů to plyne. Absence odůvodnění má za následek nepřezkoumatelnost rozhodnutí. Žalobci také označili za nedostatečný obecný odkaz na soulad s judikaturou ESLP.
12. Podle žalobců žalovaný napadeným rozhodnutím porušil § 2 odst. 1, § 3, § 50 odst. 2, 3, 4, § 52 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), § 12, 14 a 14a zákona o azylu, čl. 3 a 8 Úmluvy a Úmluvu o právech dítěte. Navrhli proto zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení.
13. Žalovaný ve vyjádření zrekapituloval dosavadní průběh řízení. Obavy žalobkyně a) z únosu žalobce b) označil za hypotetické a ničím nepodložené. Uvedl, že Ukrajina je na seznamu bezpečných zemí původu, vyjma Doněcké oblasti, Luhanské oblasti a poloostrova Krym. Tvrzení o šíření konfliktu do dalších oblastí je nepodložené a spekulativní. Zopakoval, že azylové řízení neslouží k legalizaci pobytu na území. Neztotožnil se ani s námitkou problematické integrace žalobce b) na Ukrajině, neboť žalobce žil pět z šesti let mimo území České republiky a na Ukrajině má babičku. Mateřskou školu může žalobce b) navštěvovat i na Ukrajině, kde může i realizovat svůj rodinný život. Napadeným rozhodnutím tak nedošlo ani k porušení Úmluvy o právech dítěte, neboť je z něj zřejmé, že nejlepší zájem dítěte vzal žalovaný v potaz. Co se informací o zemi původu týče, odkázal žalovaný na podrobné odůvodnění svého rozhodnutí.

14. V replice žalobci uvedli, že žalovaný poskytl pouhý výčet zpráv o zemi původu, z nichž vycházel, ale v napadeném rozhodnutí neuvedl, jakým způsobem je aplikoval na individuální žádost žalobců. Odkázali na rozsudek NSS ze dne 14. 11. 2013, č. j. 5 Azs 12/2012-44, podle nějž: „*Jsou-li dány skutečnosti, na základě nichž lze předpokládat, že k porušení základních lidských práv a svobod žadatele o azyl došlo, nebo mohlo by s ohledem na postavení žadatele ve společnosti, s přihlédnutím k jeho přesvědčení, názorům, chování atd., dojít, a správní orgán nemá dostatek důkazů o tom, že tomu tak nebylo či nemohlo by v budoucnu být, pak tyto skutečnosti musí správní orgán v situaci důkazní nouze zohlednit, a to ve prospěch žadatele o azyl.*“ Podle žalobců se také ozbrojený konflikt, jenž probíhá na Ukrajině, může rozšířit do zbytku země během několika dnů. Dále žalobci zopakovali nesouhlas s tvrzením, že žalobce b) není dostatečně integrován v České republice.

Skutková zjištění vycházející z obsahu správního spisu

15. Ze správního spisu soud zjistil následující skutečnosti.
16. Žalobci podali žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 14. 4. 2018. K žádosti uvedli, že pochází z I. oblasti, jsou ukrajinské státní příslušnosti, hovoří rusky a ukrajinsky, jsou řeckokatolického vyznání. Nejsou členy žádné politické strany, nikdy se politicky neangažovali, politika je nezajímá. Žalobkyně a) uvedla, že je rozvedená. Pochází z obce M (poblíž města J). Její rodina tam vlastní dům, bydlí tam matka žalobkyně a) a její sestra. Žalobkyně a) byla v posledních letech opakovaně pracovně v Polsku, nepracovalo se jí tam však dobře. Do České republiky přicestovali dne 26. 2. 2018 vozem přes Polsko. Žalobkyně a) chtěla podat žádost dříve, ale žalobce b) onemocněl, proto přišla až nyní. Jinak jsou ale zdraví a nemají žádné zvláštní zdravotní potřeby. Žalobce b) pouze občas trpí nechutenstvím, tak dostává prášek na povzbuzení chuti. Žádost o udělení mezinárodní ochrany odůvodnili tím, že na Ukrajině nikoho nemají a nikdo jim nepomáhá. Matka žalobkyně a) je nadto nemocná a sestra již je v České republice. Bývalý manžel – otec žalobce b) také nikterak nepomáhá. Dříve vůbec, nyní jen trochu. Žalobkyně a) nemá na Ukrajině vlastní byt. Trpí také obavou, že by jí syna mohl někdo unést, na Ukrajině se takové věci dějí. Také je známo, že vláda a Porošenko nemají v oblíbě I. oblast, odkud pocházejí, protože je proti vládě a válce. Jiné důvody žádosti nemá.
17. Pohovor k žádosti o udělení mezinárodní ochrany proběhl dne 20. 4. 2018. Žalobkyně a) během něj vypověděla, že má v České republice sestru, která žije v Praze, a strýce, který žije za Prahou. V České republice by chtěla zůstat žít se žalobcem b) a pracovat zde. Na Ukrajině již žije jen její matka. Na Ukrajině žalobkyně a) pracovala jako barmanka a nahodile jako administrativní pracovnice v hotelech. Na Ukrajině nikdy neměla problémy se státní správou, nebyla trestně stíhána, vězněna, ani se neúčastnila žádného soudního jednání. Na Ukrajině se rozvedla s manželem a odjela do Polska. Neměla tam práci a žádnou podporu. Pak je tam také válka, je těžké a nereálné tam žít. Na ni osobně však válka na Donbase nikterak nedopadala. Ale dopadala na celou zemi, tedy i I. oblast je v ohrožení. K obavě z únosu žalobce b) uvedla, že takové věci se na Ukrajině dějí. Přijede černé auto a unese dítě. Nikdy to nezažila, ale četla o tom na internetu a slyšela o tom. Připustila, že by se to mohlo stát kdekoliv na světě, nicméně uvedla, že dříve se to na Ukrajině nedělo. Na syna nemá soudně přiznané alimenty, neboť o ně nikdy nepožádala. Nechala jejich placení na otci žalobce b), buď jí je dá, nebo ne. Stejně by jí ale peníze nestačily, neboť alimenty činí pouze zhruba 400 hřiven, což je malá částka. Impulsem pro vycestování z Ukrajiny byl rozvod, ale i to, že neměla práci, peníze a žádné zázemí. Než

vycestovala, žila u matky. Dále tam ale nezůstala, protože neměla za co žít, neměla peníze. V České republice chce najít stabilní zázemí. Dát žalobce b) do školky a pracovat na Ukrajině nemůže, neboť by neměla peníze na úhradu školky z platu, který by brala. V případě návratu neví, co by na Ukrajině dělala, nechce se tam vrátit, neví, jak by spolu s žalobcem b) vyžila. Co se přesídlení v rámci Ukrajiny týče, není jednoduché se přestěhovat, musela by někde mít nějakou přízeň. Je pro ni snazší se přestěhovat do Prahy, neboť zde přízeň má, je zde její sestra a strýc, ti jí finančně vypomohou. Její matka je nemocná, má problémy se srdcem, proto u ní déle nemůže žít. Od státu nikdy nedostávala dávky na dítě. Žalovaný s ohledem na nízký věk nevyslechl žalobce b).

18. Součástí správního spisu jsou podklady, jež žalovaný shromáždil pro účely vydání rozhodnutí ve věci: výroční zpráva Amnesty International ze dne 22. 2. 2018, informace Ministerstva zahraničních věcí České republiky ze dne 16. 5. 2017, č. j. 110372/2018/LPTP, a ze dne 12. 6. 2018, č. j. 111866/2018-LPTP, zpráva organizace Freedom House Svoboda ve světě 2018 – Ukrajina z ledna 2018, výroční zpráva organizace Human Rights Watch 2018 ze dne 18. 1. 2018, informace odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky Ukrajina – situace v zemi ze dne 22. 1. 2018, zpráva OHCHR o stavu lidských práv na Ukrajině ze dne 12. 12. 2017 a zpráva Amnesty International „Trest smrti“ z dubna 2016.
19. Žalobkyně a) se dne 2. 8. 2018 seznámila s podklady pro rozhodnutí ve věci, nechtěla k nim nic dodat, nenavrhla jejich doplnění, neuvedla žádné další okolnosti, jež by měl žalovaný zvážit, krom toho, že by zde chtěla zůstat.
20. Dne 19. 2. 2019 vydal žalovaný napadené rozhodnutí.

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

21. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou.
22. Článek 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“) vyžaduje, aby soudy prvního stupně přezkoumávající rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany posuzovaly projednávaný případ podle skutkového a právního stavu ke dni rozhodnutí soudu. Členské státy Evropské unie byly povinny výše uvedené pravidlo transponovat do vnitrostátního právního řádu do 20. 7. 2015 (viz čl. 51 odst. 1 procedurální směrnice). Protože doposud nebyly do českého právního řádu požadavky čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice promítnuty, ačkoliv transpoziční lhůta již uplynula, má uvedený článek procedurální směrnice přímý účinek. Jelikož žádost o mezinárodní ochranu byla v této věci podána dne 14. 4. 2018, dopadá na toto řízení, včetně řízení o žalobě proti napadenému rozhodnutí, procedurální směrnice, a § 75 odst. 1 s. ř. s. se tedy neužije.
23. Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání, protože účastníci řízení s takovým postupem vyjádřili souhlas (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).

Posouzení žalobních bodů

24. Žalobkyně předně namítla, že se nemůže vrátit na Ukrajinu, neboť se obává eskalace probíhajícího konfliktu. Žalobkyně nesouhlasí s aktuálním politickým režimem na Ukrajině a obává se pronásledování pro uplatňování svých politických práv. Dále podle ní

žalovaný nevzal v potaz nejlepší zájem dítěte, které by se na Ukrajině obtížně reintegrovalo, neboť má zázemí v ČR. Žalovaný také shromážděné podklady pro vydání rozhodnutí nerozebírá s ohledem na individuální případ žalobců.

25. Soud se v první řadě zabýval námitkou obav před eskalací vnitřního ozbrojeného konfliktu. Tato otázka souvisí především s důvodem pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Žalovaný dospěl na základě zpráv o Ukrajině k závěru, že zhoršená bezpečnostní situace je pouze na východě území. Boje se soustředí k tzv. linii dotyku. Žalobci přitom pocházejí z I. oblasti, která se nachází na západě území, zhruba 15 hodin cesty od míst, která by mohla být potenciálně nebezpečná. Sama žalobkyně a) nadto vypověděla, že jí osobně ani žalobce b) se konflikt na východě země nikterak nedotýkal.
26. Závěry žalovaného k situaci na Ukrajině jsou v souladu s hodnocením, k němuž v obdobných případech dospěly správní soudy. Situaci na Ukrajině nelze hodnotit jako tzv. totální konflikt, ve kterém je reálnému nebezpečí vážné újmy vystaven každý civilista již z důvodu pouhé své přítomnosti (viz např. rozsudek NSS ze dne 30. 4. 2020, č. j. 1 Azs 17/2020 – 24, a judikaturu tam uvedenou). V případě neexistence tzv. totálního konfliktu by musel žadatel prokázat dostatečnou míru individualizace jemu hrozícího svévolného (nerozlišujícího) násilí (v podrobnostech viz rozsudek NSS ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008 – 68). Žalobci však takové skutečnosti netvrdili, ani neprokázali. Nejvyšší správní soud také opakovaně potvrdil, že v západní části Ukrajiny neexistuje skutečné nebezpečí vážné újmy v důsledku ozbrojeného konfliktu. Žadatelé o mezinárodní ochranu z Ukrajiny tedy mají možnost usadit se v těchto bezpečných částech své země, mimo zóny konfliktu (viz např. usnesení NSS ze dne 9. 4. 2020, č. j. 7 Azs 101/2019 – 24, ze dne 4. 4. 2019, č. j. 1 Azs 103/2018 – 56, ze dne 9. 1. 2019, č. j. 2 Azs 211/2018 – 37, nebo ze dne 8. 8. 2018, č. j. 10 Azs 168/2018 – 36). Tvrzení žalobkyně, že konflikt na Ukrajině se může kdykoliv rozšířit, je pouze obecné a hypotetické, soud proto neshledal důvod k doplnění dokazování. Soud neprovedl důkaz zprávou nevládní organizace Human Rights Watch z roku 2019, jak navrhli žalobci, z důvodu nadbytečnosti. Součástí správního spisu je zpráva téže organizace z roku 2018, přičemž v roce 2018, 2019 ani 2020 nedošlo k žádnému posunu, pokud jde o vymezení teritoria zasaženého bojovými operacemi. Ty se nadále omezují na tzv. linii kontaktu, kde dochází k přestřelkám a umírají zde i civilisté. Napadené rozhodnutí je postaveno na tom, že tyto negativní jevy související s ozbrojeným konfliktem se přímo týkají pouze obyvatelstva Doněcké a Luhanské oblasti, resp. jejích částí, nijak ovšem neohrožují život, zdraví či důstojnost obyvatelstva I. oblasti. Důkazní návrh žalobců přitom nesměřuje k prokázání skutečnosti, že by právě posledně uvedená oblast, kde žalobci žili před odchodem ze země původu, byla zasažena bojovými operacemi. Zjišťovat aktuální intenzitu bojů v Doněcké a Luhanské oblasti by bylo vzhledem k bydlišti žalobců v zemi původu neúčelné.
27. Dále se soud zabýval tvrzením žalobkyně a), že se nemůže vrátit na Ukrajinu, neboť nesouhlasí s aktuálním politickým režimem a obává se pronásledování z důvodu uplatňování svých politických názorů. Tuto obavu však poprvé zmínila až v žalobě. Ve vztahu k možnosti uplatňovat nové skutečnosti až v řízení před soudem i za přímé aplikace čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice v zásadě platí, že lze vznášet pouze takové skutečnosti, které žadatel o mezinárodní ochranu nemohl bez vlastního zavinění uvést již v řízení před správním orgánem. Výjimku z tohoto pravidla bude třeba uplatnit v případě ospravedlnitelných důvodů, při jejichž hodnocení je nutné zohlednit povahu nových skutečností a situaci konkrétního žadatele. Mezi ospravedlnitelné důvody patří například:

dotazování při osobním pohovoru se této skutečnosti netýkalo a konkrétní informaci nezjistilo; osobní pohovor nebyl proveden; žadatel nemusel pochopit relevanci některých skutečností pro žádost o mezinárodní ochranu; trauma, stud nebo jiné zábrany mohly zabránit úplnému ústnímu svědectví při osobním pohovoru (zejména v případě těch, kteří přežili mučení, sexuální násilí či pronásledování z důvodu sexuality); pohlaví tazatele nebo tlumočnicka mohlo být pro žadatele zábranou (blíže viz např. rozsudek NSS ze dne 26. 11. 2015, č. j. 10 Azs 194/2015 – 32, následně částečně korigovaný nálezem Ústavního soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16).

28. Žalobkyně a) však neupřesnila důvody, proč tento důvod pro udělení mezinárodní ochrany neuplatnila již v průběhu správního řízení. Soud nezjistil ani ze spisu, že by nastala některá ze situací, kvůli níž by bylo třeba v souladu s výše citovanou judikaturou nové skutečnosti výjimečně připustit. V posuzované věci nelze také přehlédnout, že žalobkyně v rámci poskytnutí údajů k žádosti o udělení mezinárodní ochrany i později během pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany v rozporu s nyní uplatněnou argumentací tvrdila, že není a nikdy nebyla členkou žádné politické strany a o politiku se nezajímá. Tato skutečnost podstatně snižuje věrohodnost nově uplatněného důvodu pronásledování.
29. Navíc, toto nové tvrzení žalobkyně uplatnila ve zcela obecné rovině. Nijak nekonkretizovala, jaké politické názory zastává, proč by jí za jejich uplatňování měla hrozit újma dosahující intenzity pronásledování, ani neupřesnila žádné jiné skutkové okolnosti, které by soudu umožnily toto tvrzení blíže posoudit. V této souvislosti proto soud připomíná, že § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. žalobci ukládá povinnost uvést v žalobě konkrétní (tj. ve vztahu k žalobci a k projednávané věci individualizovaná) skutková tvrzení a právní argumentaci, z nichž plyne, z jakých důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné (blíže viz rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005-58, č. 835/2006 Sb. NSS, potvrzený rozšířeným senátem v usnesení ze dne 20. 3. 2018, č. j. 10 Azs 65/2017-72).
30. Žalobci také ve zcela obecné rovině tvrdili, že byli vystaveni pronásledování ve smyslu § 12 písm. a) a b) zákona o azylu, neuvedli však z jakého důvodu, ani žádné další podrobnosti. Ani toto tvrzení tak nesplňuje požadavky na řádné uplatnění žalobního bodu ve smyslu judikatury citované v předchozím odstavci. Ze správního spisu mu nenasvědčují žádné okolnosti a soud v této souvislosti neshledal ani žádný důvod se jím blíže zabývat z úřední povinnosti.
31. Dále žalobkyně a) namítla, že její obava z únosu žalobce b) není čistě hypotetická. Žalovaný měl podle ní toto tvrzení podrobněji zkoumat a posoudit jej v kontextu celkové situace na Ukrajině. Žalobkyně však své tvrzení nepodpořila žádnými konkrétními argumenty ve správním, ani soudním řízení. V řízení před žalovaným uvedla, že nikdy nebyla svědkem takové události, pouze o tom četla na internetu. Další takové zprávy měla z doslechu. Z žádných shromážděných materiálů neplyne, že na Ukrajině více než kdekoli jinde na světě jsou unášeny děti. Žalobkyně a) sama připustila, že taková situace by se mohla stát kdekoli na světě.
32. V této souvislosti proto soud připomíná, že jednou z nezbytných podmínek jak pro udělení azylu, tak doplňkové ochrany je naplnění určité míry pravděpodobnosti, že tvrzená újma nastane. V případě podmínek pro udělení azylu je **přiměřená pravděpodobnost nežádoucího důsledku návratu do země původu dána tehdy, bývá-li tento důsledek v případech obdobných případu žadatele nikoli ojedinělý. Neznamená to, že**

pravděpodobnost, že nežádoucí důsledek nastane, musí být nutně vyšší než pravděpodobnost, že nenastane, ale to, že k nežádoucímu důsledku v případech obdobných případu žadatele dochází natolik často, že s ním ten, komu takový následek hrozí, musí počítat jako se vcelku běžným jevem, a nikoli jako s jevem toliko výjimečným. V případě podmínek pro udělení doplňkové ochrany je skutečným nebezpečím nutno rozumět situaci, kdy ve významném procentu případů obdobných situaci žadatele dojde k nežádoucímu následku, takže žadatel má dobré důvody se domnívat, že takovýto následek může s významnou pravděpodobností postihnout i jeho. Test skutečného nebezpečí je tak vůči žadateli přísnější než test „přiměřené pravděpodobnosti“ (v podrobnostech viz rozsudek NSS ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 – 82).

33. Již jen z těchto důvodů nemůže argumentace žalobců, opřená o informace z doslechu, které nemají jakoukoliv vazbu k jejich individuální situaci, obstát. Byť soud nechce jakkoliv zlehčit obavy rodiče o svého potomka, ztotožnil se s názorem žalovaného, že obava je pouze hypotetická a nemůže naplnit některý z důvodů pro udělení mezinárodní ochrany. Žalobní bod není důvodný.
34. Žalobci také namítli, že se žalovaný nezabýval nejlepším zájmem dítěte. Žalobce b) v České republice navštěvuje školku, má zde zázemí – tetu a strýce, a bylo by pro něj tedy náročné se reintegrovat zpátky na Ukrajině. Odkázali na rozsudek ESLP *Boyle proti Spojenému království*, z nějž dovodili, že i vztah mezi tetou (či strýcem) a jejím (jeho) synovcem (či neterí) je možné považovat za rodinný život. Žalovaný k tomu ve vyjádření uvedl, že žalobce b) převážnou část svého dosavadního života strávil na Ukrajině a hovoří rusky a ukrajinsky, proto pro něj reintegrace nebude nikterak problematická.
35. Soud předně podotýká, že nejlepší zájem dítěte nepatří mezi taxativně vymezené důvody pro udělení mezinárodní ochrany. Pokud žalobci nenaplní podmínky pro udělení mezinárodní ochrany, nejlepší zájem dítěte sám o sobě na tom nemůže nic změnit. Rodinné vazby, na které žalobci poukazují, by bylo možné hodnotit v rámci posouzení přiměřenosti zásahu do rodinného a soukromého života. Okolnosti, za nichž by bylo možné shledat, že již pouhé vycestování cizince z území by mohlo porušit jeho právo na ochranu soukromého a rodinného života, a porušit tak § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu a čl. 8 Úmluvy, jsou však pouze výjimečné (viz např. rozsudky ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 – 71, či ze dne 8. 6. 2011, č. j. 2 Azs 8/2011 – 55). Článek 8 Úmluvy neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu osob, které nejsou jeho státními příslušníky, ohledně země jejich společného pobytu a umožnit jim přenést si jejich rodinný život na území daného státu. Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva vyplývá, že podmínky pro použití tzv. extraterritoriálního účinku čl. 8 Úmluvy jsou velmi přísné (viz např. rozsudek ze dne 6. 2. 2001, *Bensaid proti Spojenému království*, stížnost č. 44599/98, či usnesení NSS ze dne 29. 6. 2011, č. j. 9 Azs 7/2011 – 67).
36. Tyto výjimečné okolnosti nebyly v případě žalobců dány. Ze správního spisu neplyne, že by žalobce b) měl jakkoliv výjimečný vztah se svou tetou či strýcem své matky, nebo že by byl na nich závislý, např. péčí. Krom toho na Ukrajině žije jeho babička. Žalobkyně a) sice vypověděla, že její matka (tzn. babička žalobce) má potíže se srdcem, to jí ale nikterak nebrání v realizaci rodinného života se svou dcerou a vnukem. Na Ukrajině rovněž žije otec žalobce b). Ačkoliv soud nerozporuje fakt, že mezi strýcem či tetou a jejich synovcem či neterí může být blízké pouto, které lze považovat za rodinný život (byť odkazovaný rozsudek ESLP pojednává o naprosto odlišném právním problému), v rámci správního řízení nezaznělo, že by tomu tak bylo v případě žalobce b) a jeho příbuzenstva. Žalobce b)

skutečně většinu svého života strávil na Ukrajině, návrat do vlasti tak nelze považovat za nepřekonatelnou překážku zpětné integrace v domovské zemi. Stejně tak může navštěvovat ukrajinská vzdělávací zařízení adekvátní jeho věku, nadto ve svém mateřském jazyce, který dle výpovědi žalobkyně a) ovládá. Byť tedy návrat na Ukrajinu bude pro žalobce určitým zásahem do jeho soukromého a rodinného života, soud nepochybuje o tom, že se nebude jednat o zásah natolik nepřiměřený, že by došlo k porušení čl. 8 Úmluvy. Soud se tak ztotožnil se závěry správního orgánu, který se touto otázkou zabýval v míře odpovídající skutkovým okolnostem, a dospěl k závěru, že žalobní bod není důvodný.

37. V této souvislosti soud připomíná, že potřeba legalizace dalšího pobytu cizince není zákonným důvodem pro udělení mezinárodní ochrany (viz např. rozsudky ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004 – 69, nebo ze dne 30. 6. 2004, č. j. 7 Azs 138/2004 – 44). Poskytnutí mezinárodní ochrany je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území ČR a nelze jej zaměňovat s jinými legálními formami pobytu, které jsou upraveny v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. Důvodem pro udělení mezinárodní ochrany nemůže být ani složitá situace na trhu práce a nepříznivá ekonomická situace na Ukrajině (viz např. usnesení ze dne 25. 7. 2017, č. j. 2 Azs 231/2017 – 24, a judikaturu tam citovanou).
38. Dále žalobci namítli, že žalovaný shromážděné podklady neaplikoval na konkrétní okolnosti případu žalobců. S tím se soud neztotožnil. Žalovaný nejen vyjmenoval shromážděné podklady, ale také na jednotlivé podklady odkazoval na patřičných místech odůvodnění napadeného rozhodnutí. Žalobkyně a) např. namítla, že nemá dostatečné ekonomické zázemí. Žalovaný si proto opatřil zprávy ministerstva zahraničních věcí, z nichž plyne, že Ukrajina poskytuje podporu samoživitelkám (zpráva ministerstva zahraničních věcí ze dne 12. 6. 2018, č. j. 111866/2018-LPTP). Z celkového vyznění shromážděných podkladů pak plyne např. to, že ukrajinské státní orgány jsou schopny zasahovat proti běžné kriminalitě, neboť jsou funkční a pod kontrolou ukrajinské vlády. Ukrajina celkově dbá na dodržování mezinárodních smluv a je signatářkou mnoha smluv o ochraně lidských práv apod. Soud má na rozdíl od žalobců za to, že žalovaný shromáždil potřebné podklady, které také zcela přezkoumatelným a logickým způsobem aplikoval na konkrétní případ žalobců.
39. Závěrem soud doplňuje, že prosté tvrzení žalobců o porušení některých ustanovení správního řádu, zákona o azylu a Úmluvy vyjmenovaných v žalobě i doplnění žaloby, které není doprovázeno žádnou konkrétní skutkovou argumentací, jež by toto tvrzení blíže vztáhla k azylovému příběhu žalobců, nelze považovat za žalobní bod (viz shora citované usnesení rozšířeného senátu NSS č. j. 10 Azs 65/2017 – 72). Soud se jím proto nezabýval.

Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

40. Vzhledem k tomu, že žalobní body jsou nedůvodné a soud nezjistil žádnou vadu, k níž by byl povinen přihlédnout i bez námítky, byla žaloba zamítnuta (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
41. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobci nebyli v řízení úspěšní, a proto nemají právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému soud náhradu nákladů nepřiznal, neboť mu nevznikly náklady převyšující náklady na běžnou administrativní činnost.

42. Žalobcům byl v řízení o žalobě ustanoven zástupce z řad advokátů Mgr. Michal Dittrich. Jeho hotové výdaje a odměnu za zastupování hradí stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). Výše odměny advokáta za zastupování se stanoví v souladu s § 35 odst. 2 s. ř. s. dle vyhlášky č. 177/1996 Sb. (advokátní tarif). V souvislosti s touto částí řízení uskutečnil zástupce žalobců celkem 2 úkony právní služby (převzetí zastoupení a sepis doplnění žaloby). Odměna za jeden úkon právní služby činí 4 960 Kč [§ 7 bod 5 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu]. Nahlížení do spisu je součástí úkonu právní služby spočívajícího v převzetí zastoupení [§ 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu]. Úkon spočívající v sepisu repliky ze dne 13. 6. 2019 soud nepovažuje za účelný, neboť zástupce v něm jen zopakoval předešlou argumentaci, citoval na případ nikoliv zcela přílehlavou judikaturu NSS a uvedl, že se žalovaným nesouhlasí. Odměna zástupce žalobců tak celkem činí 9 920 Kč. Vedle odměny přísluší zástupci žalobců rovněž náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč za každý z výše uvedených úkonů právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), celkem tedy 600 Kč. Jelikož je zástupce žalobců společníkem obchodní korporace vykonávající advokacii, která je plátcem daně z přidané hodnoty, náleží zástupci žalobců též náhrada této daně, kterou je zástupce povinen odvést z odměny za zastupování a náhrady hotových výdajů (§ 57 odst. 2 s. ř. s.), tj. 21 % z částky 10 520 Kč, tedy 2 209,20 Kč. Odměna ustanoveného zástupce a náhrada hotových výdajů tedy celkem činí 12 729,20 Kč. Tato částka bude ustanovenému zástupci vyplacena z účtu Krajského soudu v Praze ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 14. července 2020

Tomáš Kocourek, v. r.
soudce

